

Nr 33.

Ankom till riksdagens kansli den 19 juni 1914 kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av kronans andel i ett soldattorp å ägorna till Tjugesta nr 1 och 2 i Södermanlands län.

(1:a avd.)

I en till riksdagen den 1 maj 1914 avlåten, till jordbruksutskottet för förberedande handläggning hänvisad proposition, nr 38, har Kungl. Maj:t under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen medgiva,

dels att den kronan för $\frac{3}{16}$ mantal Tjugesta nr 1 i Skyllinge socken av Södermanlands län tillkommande andel i det till numera vakanta roten nr 347 vid Södermanlands regemente hörande soldattorp å ägorna till 2 mantal Tjugesta nr 1 och 2 må å offentlig auktion försäljas för en köpeskillning ej understigande ett belopp beräknat efter 3,000 kronor för hela torpet och med skyldighet för köparen att ensam vidkännas de med köpet och lagfart därå förenade kostnader;

dels ock att de medel, som genom ifrågavarande försäljning inflyta, må inlevereras till statskontoret för att tilläggas den under dess förvaltning ställda fonden »hovmarskalken friherre A. R. von Kræmers testamentsmedel».

I detta ärende har departementschefen till berörda statsrådsprotokoll anfört följande:

»Kronoegendomen Stenhammar i Södermanlands län tillhör svenska staten på grund av hovmarskalken friherre Robert von Kræmers testamente den 17 maj 1901 samt Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut år 1904 och är enligt kontrakt den 16 mars 1906 på arrende upplåten åt Hans Kungl. Höghet Hertigen av Södermanland. Av ett jämte egen-

domen till kronan överlämnat penningbelopp har bildats en under statskontorets förvaltning ställd fond, benämnd 'hovmarskalken friherre A. R. von Krämers testamentsmedel.'

Hos domänstyrelsen hava nu Albert Sköldberg, L. P. Andersson och And. Aug. Jansson i egenskap av delägare för tillhopa 1 $\frac{13}{16}$ mantal Tjugesta nr 1 och 2 i Skyllinge socken av Södermanlands län i soldatorpet till numera vakanta roten nr 347 vid Södermanlands regemente, i vilken rote jämväl kronan äger del för det under ovannämnda kronoegendom lydande hemmanet $\frac{3}{16}$ mantal Tjugesta nr 1, anhållit, att styrelsen måtte för den kronoegendomen tillkommande andel i torpet biträda tillämnad försäljning å offentlig auktion av torpet i fråga till såväl jord som byggnader.

I skrivelse den 18 april 1913 har domänstyrelsen underställt detta ärende Kungl. Maj:ts prövning och därvid överlämnat en av förste lantmätaren i länet gjord utredning samt infordrade yttranden av kronoegendomens arrendator, vederbörande kronofogde och domänintendent ävensom Kungl. Maj:ts befallningshavande i länet och överjägmästaren i östra distriktet.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, bland annat:

att ifrågavarande soldatorp enligt förste lantmätarens utredning tilldelats vid laga skifte åren 1857—1859 en sammanlagd areal av 4 hektar 19.6 ar, därav 9.4 ar tomter, 2 hektar 20.5 ar åker, 9.5 ar ängsmark och 1 hektar 80.2 ar avrösningsjord;

att ägorna till torpet höra såsom samfällighet till byn Tjugesta, som består av hemmanen 1 mantal Tjugesta nr 1 och 1 mantal Tjugesta nr 2;

att delägarna äga del i torpet efter sitt hemmantal;

att torpets åbyggnader, som äro brandförsäkrade för 1,100 kronor, utgöras av en stugbyggnad, innehållande ett rum och kök, samt en loge- och ladugårdsbyggnad, den sistnämnda med plats för fyra klavbundna djur;

att bägge byggnaderna äro uppförda av liggande timmer under tak av tegel och att särskilt stugans inre är bristfälligt; samt

att domänintendenten åsatt torpet ett saluvärde av 3,000 kronor, vilket av honom ansetts minst böra uppnås vid försäljning av torpet i dess helhet.

Kronoegendomen Stenhammars arrendator har förklarat sig icke hava något att erinra mot försäljningen.

Samtliga ovannämnda i ärendet hörda myndigheter ävensom domänstyrelsen hava tillstyrkt försäljningen.

Med anledning av att i § 3 uti hovmarskalken friherre von Kræmers testamente föreskrivits, att staten aldrig finge bortgiva, försälja eller på något annat sätt avhända sig alla eller delar eller någon del av de i testamentet nämnda hemman och hemmansdelar eller till dem hörande byggnader, har yttrande i nu förevarande ärende infordrats från justitiekanslersämbetet, som i utlåtande den 24 februari 1914 anfört, att med hänsyn till de förändrade förhållanden, som inträtt genom indelningsverkets upphörande och enär kronan icke med fördel kunde bibehålla sin andel i soldattorpet, då övriga delägare försålde sina andelar i detsamma, ovanberörda i § 3 av testamentet intagna försäljningsförbud icke borde utgöra hinder för bifall till domänstyrelsens hemställan i ärendet.

Med anledning av vad sålunda förekommit och då Kungl. Maj:t i likhet med justitiekanslersämbetet torde finna försäljning av kronans andel uti ifrågavarande soldattorp kunna äga rum utan hinder av bestämmelserna i den testamentshandling, varigenom kronoegendomen Stenhammar skänkts till kronan, hemställer jag, att — — —.»

Utskottet, som icke haft något att erinra mot förevarande framställning, hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

Stockholm den 16 juni 1914.

På jordbruksutskottets vägnar:

D. PERSSON i Tällberg.

Närvarande: se utlåtande nr 34.
